

UDES

„Isteklo je vreme za bolničku posetu.“

Borislav Radović, „Prolaznica“, Izabrane pesme

„I da nam ostave samo tela na bolničkoj prični, uz nas će biti naša misao i naša osećanja.“

Tadeuš Borovski, „Kod nas u Aušvicu...“, „Oproštaj s Marijom“

„Svi u životu kad-tad otkriju da potpuna sreća nije ostvariva, ali se malo njih ipak zamisli nad suprotnim zapažanjem: da je takva i potpuna nesreća. Trenuci koji se opiru ostvarenju ove dve krajnosti iste su prirode: proističu iz našeg ljudskog stanja, neprijatelja svake beskonačnosti. Tome se opire naše uvek nedovoljno poznavanje budućnosti; i to se u jednom slučaju zove nada, a u drugom neizvesnost sutrašnjice. Tome se opire izvesnost smrti, koja postavlja granicu svakoj radosti, ali i svakom bolu.“

Primo Levi, „Zar je to čovek“

PESMA ZA DRAGOG AMERIKANCA ČARLSA SIMIĆA

Dragi Čarli, pesniče, dobri čoveče,
da, ovo je moja duga pesma za tebe
koji si tamo daleko u Americi.
Ne zameri mi što ti ovako pišem.
Ljudski sam nesavršen i teže ranjen.
Ali, kažem ti, upoznao sam donekle
onu koju je bolje izbliza ne upoznati.
Mislim na svima znanu svemoćnicu
i prema nama slabašnim ljudima
stvarno bezobzirnu gospođu Smrt.
Više dana bio sam u njenoj blizini,
u toj dosta crnoj praznini i tišini
gde nam više ništa nije potrebno.
Mislila je da će me zauvek odneti
u svoj hotel odakle nema povratka.

Ali životinja, želja života, besnela je
i ipak je, eto, lepo u meni pobedila.
Da, vratio sam se među žive ljude
što dišu, psuju, jedu, piju ili se smeju
ili strogo gledaju i nepravedno sude.
Sričem moj neraskošni rukopis, život,
kao da sam neiskusno i naivno detence,
kao da ne umem da ga osećam i čitam.
Pred njim i tim zelenim i cinober obiljem
neuk sam, baš gluv, mucav i nepokretan.
A, evo, želim da mu se potpuno vratim.
Ali, znaš, moje telo se dosta istopilo.
I kada će taj svečani povratak biti,
kada će ta zagušena vatra buknuti,
zaista, zaista baš nikako ne znam.
Nisam ni prorok, niti neki mudrac.
Samo sam teški, ležeći ranjenik,
slabašni preživeli iz saobraćajnog udesa.
Uživao bih u hodaњу po visokoj travi
ili na pločnicima po ulicama grada.
Uživao bih u slušanju pevanja
žutokljune ptice kos crnoga perja,
kao i u pesmi iz mog crnog radija.
Ali još uvek sam daleko od svega.
Čovek sam koji će se možda obnoviti,
da, pedesetdvoogodišnji Beograđanin
koji opet počinje da piše i čita, čita
debele i tanušne, lepe i ružne knjige.
I voli tople ljudske reči, izgovorene reči.
Ili napisane reči koje mu, evo, otkrivaju
tajanstvene predele, baš čudesna mesta,
gradove, polja i šume, žive boje i stvari,
radost, bajke, gole istine i onu stvarnost
od koje je daleko i koju kao da ne poznaje.
Eto, dragi Čarli, ti mudri i živi pesniče,
eto moje mucave ispovesti i jadne priče.
Putuj svetom, otkrivaj taj zagonetni svet
i tu čudnu stvar pretvaraj u svoje pesme
da se i mi drugi ljudi radujemo, radujemo
kao da posmatramo orlov ili leptirov let.

NOVI SAD

Vladi Kopiclu

Grade na čestitom i sinjem Dunavu,
grade gde žive mnogi dragi prijatelji,
ljudi što istražuju tavno i nepoznato
ili mi uz osmehe pokazuju ono poznato.
Recimo, belo golo žensko telo u postelji.
U tebi je majka davno trebalo da živi.
Ali živela je na ovom Brdu, u Beogradu
i mene je, nestaška i mangupa, tu i rodila.
Postadoh, eto, obožavalac pesničkih fetiša,
obožavalac borova i ironičnih Čika Triša,
gle, postadoh pravi pravcati pesnički Piša.
Ledeni Novi Sade iz knjige Danila Kiša,
toplo utočište Laze Kostića i Jove Zmaja,
pa kako nam dišeš po ovoj letnjoj vrelini?
Da li sanjariš o žestokoj kiši ili o snegu
ili o nekoj dubokoj a nadljudskoj tišini
nalik maini na odavno zaspaljoj vodi?
Ili betonski maštaš o svojoj rečnoj brini?
Ili snatriš o čuvenoj gospodici Slobodi?
Gustoj šumi koju sekirama krče drvoseče.
Želeo sam i ja da budem pravi drvoseča
i drva sam u bašti tvrdoglavo baš cepao.
Ali ta želja bila je ipak dosta smešna,
smešna kao i mnogo toga kod mene.
I sad samo u bolnici patim, grizem se
što sam sa svetog puta hodača otišao.
Novi Sade, svemoćna na me još vreba
sa svoje ogromne kosmičke udaljenosti.
Ali dobra ženka, sunce sa vedrine neba
na nju strogo gleda i moćna me čuva.
Eh, sada sam kao nekakva ptica – zeba
koja sa grane stabla baš naivno peva
dok čudak vetar naokolo vitla i duva.
Ali ta zeba kljunom po hrani lupa,
udara i samo radi, vredno radi, radi.
Dragi Novi Sade, takvi smo mi nomadi.

Možda poput belog fosfora u pomrčini
i voda i pena za kupanje u hotelskoj kadi,
voda što oholo čeka da joj nagih tela
najzad pridu izvanredni ženski komadi
koje kao klasične veliča pornografija prošlosti
ili kao svetlost svom snagom pesnik radi
za njih kao za punokrvni stih, divna milosti,
ili za još živo ljudsko meso dobre kosti.

SLOVENAČKIM PRIJATELJIMA

Borisu A. Novaku

Moji prijatelji, prijatelji, dragi, dragi,
evo me sad ležim u postelji kod kuće.
Nisam otišao u smrt, na osobnoj vagi
ipak je prevagnulo ono: ŽIVEĆE.
Gle, svemoćna gospođa Smrt bila je
praznih šaka i do sledećeg susreta će kaće
jer sigurno znam, odvešće me sledeći put.
Između igre, radosti i klasične crne rake
izabrao sam ovo mada ne znam da hodam,
napola sam gluv, prijatelji, i jedva govorim.
Prijatelji moji, hvala vam, hvala a kada ću
ispijati gutljaje oporog terana iz belog bokala
i da li ću više ikad sijati poput brušenog opala
još uvek ne znam a ne znam kad ću prelaziti
Tromostovje i sedeti kraj žubora Ljubljance.
I ne znam kad ću sa vama kao nekad govoriti.
Ka prostoru gde ste vi okreće se moje lice.
Sećam se šta je bilo u raskošnoj prošlosti.
Ona mi je još jedina možda ovde ostala.
Znam dobro, svi smo mi samo gosti, gosti
ovog sveta, krhka stvorenja što su čekala,
u plaveti dobrote gnjurala a zla se čuvala.
Baš čudno, mene smrt, eto, ipak nije uzela.
Spasli me ljudi a čovek je hteo da me ubije.
Budućnost mi je daleko, kao da se zamela.
Hodanje, slušanje, govor – eto moje utopije.
Živeću, ali kao nekadašnji Milan neću biti.
Nadaću se svetlosti, jutru će mi doći videla.

Postojacu, ali kao staro ja više neću žariti,
dragi prijatelji, to od vas baš ne smem kriti.
Mada još verujem da ću parkom Tivoli juriti.

BILJANA

Da, čini se, ovaj svet joj je dao gotovo sve:
žensku lepotu, um i veliki spisateljski dar.
Ali i lepo ime što zeleno u crnom šumori.
Ona ide tim svetom i o svemu tačno govori.
Meni je ovaj svet odneo nekadašnju snagu.
Sad ležim ranjen, gluv, mutav i nepokretan.
Čini mi se Biljanu nikada više neću sretati.
Samo ću čitati što napiše i što kaže slušati.
Ili ću iz daleka znatiželjno i jedino krišom
pratiti šta radi i nju neizmerno obožavati,
kao i njenu predivnu osobenost i lepotu.
U svetu koji mi je u pustinji puno oduzeo
a ostavio me da živim pod ovim nebom
i znam što nikako i nikada ne treba znati.

PRIJATELJI

Prijateljima u kafiću „Galerija“

Draga ljudska bića koja dolaze
i greju me svojom toplinom
zapravo ni ne znajući da to čine.
Ljudi koji me svojim glasovima
i pričama udaljavaju od smrti.
Nekad sam puno govorio o smrti.
A nisam je, nisam izbliza poznavao.
Sad sam je odjednom i ne želeći sreo
i gotovo da smo se stvarno spojili.
Ali prijatelji me tebi ne daju, svemoćnice!
Hrane me svojom ljubavlju, prijateljstvom.
Greju me vatrom koju je ovde ipak teško,
teško, svemoćna gospođo, teško ugastiti.

TEORIJA I STVARNI BOL

Već više od četiri meseca leče mi ranu.
Dugo u Centru za rehabilitaciju
a kratko tamo gde su mi spasli život
što im nikad neću zaboraviti.
A evo i sada malo kod kuće,
u toplom i meni milom domu.
Medicinske sestre i bolničari
previjaju je ili je ostavljaju голу,
posipaju je raznim sredstvima,
alkoholom, jodom i antibioticima.
A ona me boli i stalno oživljava.
Jedni mi kažu da treba da boli
i imaju teorije koje objašnjavaju
zašto postoji ova krvava rana.
Drugi kažu da su oni ranije pogrešili.
A ja trpim i osećam konkretan bol
i ispaštam zbog tih teorija i grešaka.
Četiri i po meseca živi rana na butini.
Ometa me da hodam na štakama
ili da sedim na krevetu i stolici.
Pa ume li iko da mi ranu izleči?
Ili moram samo da trpim ovaj bol
JER TAKO TREBA, TAKO TREBA?
Bol i rana, navodno, jedina su istina,
kaže bolnička teorija a to što sam iskusio
u praksi jedino previjanje ove rane prati.
Da bi se došlo do radosti ili svetlosti
mora da se gleda i iskusi i gusta tmina.
Ha, dobra i duhovita teorija, nema šta
ali u njoj nema baš mnogo milosti
ni saosećanja ali gadno je, gadno
te bolove tek tako osećati, osećati.